زانكۆ: سەلاحەددین- هەولێر

کۆلێژ: زمان

بەش: كوردی

بابەت: ئەدەبی کۆنی كوردی

مامۆستا: سۆران بەهادین عیزەدین

ساڵی خوێندن: 2021-2022

قۆناخ: دووەم

کۆرس: یەکەم

یەکەم رۆژی خوێندن: 2021/9/11

کۆتایی کۆرس: 2022/1/6

پەرتووكی كۆرس
Course Book

1.ناوی كۆرس	ئەدەبی کۆنی کوردی
2.ناوی مامۆستای بەر پرس	**سۆران بەهادین عزەدین**
3.بەش/ كۆلێژ	کوردی/ زمان
4.پەیوەندی	ئیمێل: soran.ezedin@su.edu.krd ژمارەی تەلەفۆن : 07504549452
5. یەکەی خوێندن(بە سەعات) لە هەفتەیەک	تیۆری: 3 پراکتیک: 0
6. ژمارەی کارکردن	ئامادەبوونی مامۆستای وانەبێژ بۆ قوتابیان لە ماوەی هەفتەیەکدا: هەفتەی 3 رۆژ.
7.كۆدی كۆرس	
8.پرۆفایەلی مامۆستا	**سۆران بەهادین عیزەدین،** لە ساڵی 2004-2008 قوتابی بەشی کوردی کۆلێژی زمانی زانکۆی سەلاحەددین بووە، پاشان لە هەمان کۆلێژ بووەتە موعید. لە ساڵی 2012-2014 قوتابی ماستەر بووە لە کۆلێژی پەروەردەی زانکۆی سەلاحەددین، نامەی ماستەرەکەی لە سەر (دەقاوێزان لە شیعرە کوردییەکانی (مەحوی) دا) بووە، پاشان نازناوی (مامۆستا)ی وەرگرتووە، لە بەشی کوردی کۆلێژی زمانی زانکۆی سەلاحەددین-هەولێر وانە دەڵێتەوە. لە ساڵی 2017 لە دکتۆرا وەرگیراوە لە کۆلێژی زمانی زانکۆی سەلاحەددین، ئێستا قوتابی دکتۆرایە.
9.وشە سەرەكیەكان	

10.**ناوەرۆكی گشتی كۆرس:**

ئەدەبی کۆن یان کلاسیك، بەشێکە لە مێژووی نەتەوەیەك، کە کەلتووری نەتەوەیەك لە رێگەی ئەدەبەوە دەگێردرێتەوە، لە هەمان کاتدا ئەو ئەدەبە بووەتە بەشێك لە پاراستنی زمانی نەتەوەکە، ئەدەبی کلاسیك لە ئاستێکی بەرز دایە، بە جۆرێك خۆی سەلماندووە تا بمێنێتەوە، بە هۆی بەرزی خۆیەوە سەردەمەکانی تێپەڕاندووە.

11.**ئامانجەكانی كۆرس:**

زانیاری پێدان بە قوتابییانی بەشی کوردی بۆ شارەزابوون لە بارەی ئەدەبی کۆنی کوردی و شارەزابوون لە سەرەتای دەستپێکردنی شیعر و پەخشانی کوردی.

12.ئەرکەکانی قوتابی:

قوتابییان لەسەریانە، کە دوو تاقیکردنەوە لە دوو کاتی جیاواز لە وانەکە بکەن، هەروەها ئامادەبوونی قوتابییان لە وانەکەدا بە بایەخەوە سەیر دەکرێت، لە کاتی نەهاتنی لە ڕێژەی دیاریکراو سەرۆکایەتی بەشی لێ ئاگادار دەکرێتەوە، تا لێپێچینەوەی یاسایی لەگەڵ بکرێت، هەروەها بەشداری قوتابییان لە وانەدا نمرەی لەسەرە، لە هەمان کاتدا هەموو قوتابییەك دەبێت سیمینارێکی لە سەر یەکێك لە بابەتەکانی ئەدەبی کۆن ئامادە بکات، کە ئەو سیمینارە دەبێت سەرچاوەی جۆراو جۆری تێدا بەکارهات بێت، هەروەها ئەو سیمینارە دەبێت لە ڕاپۆرتێکی نووسراودا پێشکەش بکات.

13.ڕێگەی وانە ووتنەوە:

لە کاتی وانەوتنەوەدا لەگەڵ پێدانی زانیاری، پشت دەبەسترێت بە گفتوگۆکردن لەگەڵ قوتابی و بەشداری پێکردنی قوتابی لە وانەکاندا، هەروەها هەوڵدەدرێت تەکنیکی فێرکردنی نوێ بەکاردێت، لە کۆمپیوتەر و داتاشۆ و نووسراو و تەختە رەشە.

14.سیستەمی هەڵسەنگاندن:

قوتابی بەدرێژایی ئەم ساڵەی خوێندن دوو تاقیکردنەوەی پێ دەکرێت، هەریەك لە تاقیکردنەوەکان 15 نمرەی لەسەر دەبێت، 10 نمرەش لەسەر ئامادەبوون و چالاکی ڕۆژانە دەبێت، کە دەکاتە 40 نمرە بۆ کۆششی ساڵانە، تاقیکردنەوەکانی کۆتایی ساڵیش لە سەر 60 نمرەیە، کۆی گشتی نمرەی سەر کارتی بۆ دەردەچێت.

15. ئەنجامەکانی فێربوون:

ئامانج لەو کۆرسە، زانیاری پێدان بە قوتابییانی بەشی کوردی، بۆ شارەزابوون لە بارەی ئەدەبی کۆنی کوردی و شارەزابوون لە سەرەتای دەستپێکردنی شیعر و پەخشانی کوردی، هەروەها بە بەردەوامی قوتابییان هاندەدرێت، کە چۆن بتوانن ببنە لێکۆڵەر لە بواری ئەدەبدا، بە تایبەتی لە رەخنەی شیعر و رۆمان و چیرۆکدا، هەروەها ئاستی زمانەوانی خۆیان بەرزبکەنەوە، بە جۆرێك بتوانن وەك زمانەوان کار بکەن لە میدیاکان و دەزگا و کۆمپانیاکان.

16.لیستی سەرچاوە:

- ئەدەبی کۆنی کوردی، د. ابراهیم احمد شوان، چاپی دووەم، چاپخانەی زانکۆی سەلاحەددین، هەولێر، 2012.
- مێژووی ئەدەبی کوردی، مارف خەزنەدار، 7 بەرگ، چاپی دووەم، دەزگای ئاراس، هەولێر، 2010.
- مێژووی وێژەی کوردی، سدیق بۆرەکەیی (سەفی زادە)، دوو بەرگ، چاپی دووەم، دەزگای ئاراس، هەولێر، 2008.
- مێژووی ئەدەبی کوردی، علاْ الدین سجادی، چاپخانەی مەعاریف، بەغدا، 1952.
- تێکستی ئەدەبی کوردی، دکتۆر محمد نوری عارف، چاپخانەی زانکۆی سلێمانی، 1981.
- وێژەی کوردی و رەخنەسازی، پرۆفیسۆر کامل حەسەن بەصیر، چاپخانەی دار الجاحظ، بەغدا، 1990.
- ڕێبازە ئەدەبییەکان ، عبداللە الاصفر ، و: د.ئازاد عبدالواحد کریم ، چاپخانەی ئاراپخا ، کەرکوك، 2008.
- رێبازە ئەدەبییەکان، و. د. فەرهاد پیربال، چاپی یەکەم، دەزگای ئاراس، هەولێر، 2004.
- رێبازە ئەدەبییەکان، پ.ی.د. هیمداد حوسێن، چاپی یەکەم، دەزگای ئاراس، هەولێر، 2007.
- مێژووی پەخشانی کوردی، عەلائەددین سجادی، چاپی یەکەم، چاپخانەی ئاراس، هەولێر، 2000.
- لێکۆڵینەوەی ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی، عزالدین مستەفا رسول، چاپی دووەم، سلێمانی، 1979.
- راڤەی دوو بەیتەکانی بابەتاهیری هەمەدانی، د. ئیبراهیم ئەحمەد شوان، چاپی یەکەم، چاپخانەی رۆژهەڵات، هەولێر، 2015.
- قۆناغی پێش رۆمانسیزمی شیعری کوردی (1851-1921)، ئیدریس عەبدوڵڵا مستەفا، بەڕێوەبەرایەتی چاپخانەی رۆشنبیری، هەولێر، 2006.
- شێوازی شیعری جزیری، شەعبان شەعبان احمد، نامەی ماستەر، زانکۆی سەلاحەددین، کۆلێژی ئاداب، بەشی کوردی، 2002.

- دیوانی هەموو شاعیرانی کۆنی کوردی (باباتاهیری هەمەدانی، پووری فەرەیدوون، خانای قوبادی، فەقێ تەیران، مەلای جزیری، ئەحمەدی خانی، نالی، مەحوی، سالم، کوردی، حاجی قادری کۆیی.. تەواوی شاعیرانی کلاسیك).

ناوی مامۆستای وانەبێژ	17. بابەتەکان
م. سۆران بەهادین عیزەدین یەکەی وانەکە: 3 یەکە 2021/9/11	**هەفتەی یەکەم:** پێشەکییەك لە بارەی ئەدەبەوە، سەرەتای سەرهەڵدانی ئەدەب، لە بارەی شیعر و پەخشانەوە. **هەفتەی دووەم:** رووخسار و ناوەرۆکی شیعری کۆنی کوردی، مێژووی پەخشانی کوردی **هەفتەی سێیەم:** لە بارەی دیالێکتی لوڕی، تایبەتمەندی و رووخسار و ناوەرۆکی شیعر لە دیالێکتی لوڕی. **هەفتەی چوارەم:** سەردەم و ژیان و بەرهەمی باباتاهیری هەمەدانی و ناوەرۆکی شیعرەکانی. **هەفتەی پێنجەم:** لە بارەی دیالێکتی گۆرانەوە، تایبەتمەندی و رووخسار و ناوەرۆکی شیعر لە دیالێکتی گۆراندا. + ئەدەبیاتی ئەهلی حەق (سروودەکانی سەرەنجام) **هەفتەی شەشەم:** خانای قوبادی.. ژیان و بەرهەمەکانی. **هەفتەی حەفتەم:** مەولەوی: ژیان و بەرهەمی، رووخسار و ناوەرۆکی شیعرەکانی **هەفتەی هەشتەم:** مەستوورەی ئەردەلانی. **هەفتەی نۆیەم:** لە بارەی دیالێکتی کرمانجی ژووروو **هەفتەی دەیەم:** فەقێ تەیران.. ژیان و بەرهەمی.. ناوەرۆکی شیعرەکانی. **هەفتەی یازدەهەم:** مەلای جزیری.. ژیان و بەرهەمی.. ناوەرۆکی شیعرەکانی **هەفتەی دوازدەهەم:** ئەحمەدی خانی.. ژیان و بەرهەمی.. ناوەرۆکی شیعرەکانی.. **هەفتەیی سێزدەهەم:** لە بارەی ئەدەبیاتی دیالێکتی کرمانجی خواروو، تایبەتمەندی و رووخسار و ناوەرۆکی شیعرەکانی نالی. **هەفتەی چواردەهەم:** لە بارەی مەحوی ، ناوەرۆکی شیعرەکانی. **هەفتەی پانزدەهەم:** لە بارەی دوا شاعیرانی کلاسیك و نوێبوونەوەی شیعر.

.18بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)
لەم کۆرسەدا لایەنی پراکتیکی بایەخ بە ژیان و بەرهەمی شاعیران دەدرێت، لە بواری شیعر و پەخشاندان چونکە ئەدەبی کۆنی کوردی، ئەوەی هەیە تەنیا شیعر و پەخشانە و زیاتریش شیعرە.
.19تاقیکردنەوەکان: چەند پرسیارێکی نموونەیی: بنەماکانی ئەدەب چییە؟ بە چی دەگوترێت ئەدەب؟ ئایا ئەدەب بە شیعر دەستپێکردووە؟ یان بە پەخشان؟

رووخساری شیعری کۆنی کوردی چۆن بوو؟ قالبە شیعرییەکان چین؟ ناوەرۆکی شیعری کۆنی کوردی چۆن بوو؟ تایبەتمەندی شیعری کۆنی کوردی چین؟ جیاوازی چییە لەگەڵ شیعری کلاسیکی ئەوروپی؟ لە روانگەی شیعرییەکانییەوە، ئایا بابا تاهیر سەر بە چ ئایینێك بووە؟ بەرهەمەکانی بابا تاهیر چین، لە بارەیانەوە بدوێ؟ رووخساری شیعرەکانی باباتاهیری هەمەدانی چۆن بوو؟ ناوەرۆکی شیعرەکانی باباتاهیری هەمەدانی چۆنە؟ باسی شیعری خۆشەویستی لای بابا تاهیری هەمەدانی بکە؟ سەرەتای دەسپێکردنی شیعری ئایینی یارسان چۆن دەستپێکرد؟ حەوت دەورەی کردگار چ کاریگەرییەکی هەبووە لە سەر دەستپێکردنی شیعری یارسانەکان؟ بەرهەکانی خانای قوبادی چین؟ لە بارەیانەوە بدوێ.
20.تێبینی تر
21.پێداچوونەوەی هاوەڵ: ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و چەند ووشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات. هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبێت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت .